

РЕШЕНИЕ

№ 1125

гр. София, 27.02.2024 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

СОФИЙСКИ ГРАДСКИ СЪД, ВЪЗЗ. II-В СЪСТАВ, в публично заседание на тридесет и първи януари през две хиляди двадесет и четвърта година в следния състав:

Председател: Анелия Маркова

Членове: Пепа Маринова-Тонева
Георги Стоев

при участието на секретаря Кристина П. Г.
като разгледа докладваното от Георги Стоев Въззивно гражданско дело № 20221100512736 по описа за 2022 година

Производството е по реда на чл. 258 и сл. ГПК.

Въззивното производство е образувано по подадена в законоустановения срок въззивна жалба от ответника **СУ „Проф. И.Ш.“ срещу решение № 20049865 от 25.07.2022 г. по гр. д. № 6526/2020 г. на Софийски районен съд, 49 състав, в частта, с която са уважени предявените от Н. Р. С., чрез законния му представител и негова майка С. Г. С., евентуални осъдителни искиове с правно основание чл. 49 ЗЗД за сумата от 3650 лв., представляваща обезщетение за неимуществени вреди, изразяващи се в болки и страдания вследствие на инцидент по време на час в училище на 11.12.2019 г. – удар в дясното коляно от Й. П., както и за сумата от 110 лв., обезщетение за имуществени вреди, изразяващи се в разходи за закупени патерици и шина, като последица от настъпилия на 11.12.2019 г. инцидент.

Във въззивната жалба са наведени доводи за неправилност на решението поради допуснати съществени нарушения на процесуалните правила и необоснованост, с твърдения, че по делото не се доказва нито един елемент от фактическия състав за ангажиране на гаранционно-обезпечителната отговорност на училището. Въззивникът счита, че от събраните доказателства се установява, че инцидентът е настъпил в междучасието, като класният ръководител е извършил всичко необходимо, за да възвори ред в часа, а след края му е било обективно невъзможно да наблюдава всички ученици, доколкото е обяснявала на конкретни деца как да решат задачите си. Поддържа, че училището не е бездействало след инцидента, като са предприети всички адекватни мерки за оказване помощ на ищеца и за последващо изясняване на случая и налагане на

дисциплинарно наказание на виновния ученик. При условията на евентуалност намира, че присъденият размер на обезщетението за неимуществени вреди е прекомерно висок и не отговаря на критерия за справедливост, като се има предвид и приносът на пострадалия за настъпване на инцидента. Ето защо моли решението в обжалваната част да бъде отменено и предявените иски да бъдат отхвърлени изцяло.

Въззиваемият-ищец Н. Р. С., чрез законния му представител и негова майка С. Г. С., счита, че въззивната жалба е неоснователна и моли първоинстанционното решение в обжалваната част да бъде потвърдено.

Въззиваемите-ответници Я. П. П. и Й. В. П. не изразяват становище по подадената въззивна жалба.

Софийски градски съд, след като прецени събраните по делото доказателства и взе предвид наведените във въззивната жалба пороци на атакувания съдебен акт и възраженията на страните, намира за установено следното:

Съгласно разпоредбата на чл. 269 ГПК въззивният съд се произнася служебно по валидността на решението, а по допустимостта – в обжалваната му част, като по останалите въпроси е ограничен от посоченото в жалбата. Изключение от това правило е нарушението на императивна материалноправна норма, което може да бъде констатирано като порок от въззивната инстанция и без да е било изрично заявено като основание за обжалване, тъй като се касае за приложение на установена в публичен интерес норма, а не за диспозитивно правило. Всички останали оплаквания, свързани с неправилност на обжалваното решение, следва да бъдат изрично указани чрез посочване в какво точно се изразяват, за да може въззивният съд да извърши проверка за правилността на първоинстанционното решение до посоченото. В този смисъл са задължителните тълкувателни разяснения на Тълкувателно решение № 1/2013 г., постановено по тълк. дело № 1/2013 г. на ВКС, ОСГТК, т. 1.

Първоинстанционното решение е валидно и допустимо. Същото е и правилно, като въззивният съд споделя мотивите на първоинстанционния съд и на основание чл. 272 ГПК препраща към тях. Във връзка с доводите във въззивната жалба следва да се отбележи следното:

По делото са предявени обективно и субективно евентуално съединени иски за обезщетяване на причинените на ищеца имуществени и неимуществени вреди, причинени при настъпил инцидент в училище на 11.12.2019 г., като претенциите са предявени срещу Я. П. П. и Й. В. П. като главни ответници, на основание чл. 48 ЗЗД в качеството им на родители на Й. Я. П., която е причинила уврежданията на ищеца, а при условията на евентуалност – срещу **СУ „Проф. И.Ш.“ на основание чл. 49 ЗЗД като възложител на работа на учителя, който не е осигурил достатъчен контрол и надзор над учениците с оглед предотвратяване на процесния инцидент. Първоинстанционният съд е приел, че настъпването на деликта не се дължи на неизпълнено задължение на родителите на делинквента за възпитание на детето им, като е отхвърлил предявеният срещу тях иск, доколкото за действията на детето са отговаряли лицата, под чийто надзор то се е намирало към момента на инцидента, след като действията му не се дължат на лошо възпитание.

Настоящата въззивна инстанция намира, че първоинстанционното решение в отхвърлителната спрямо Я. и Й. П.и част е влязло в сила – срещу него не е подадена жалба от ищеца, а във въззивната жалба на евентуалния ответник **СУ „Проф. И.Ш.“ не се съдържат каквито и да било доводи срещу правилността на съдебния акт в тази част – въззивникът концентрира възраженията си изцяло върху липсата на основание за ангажиране на отговорността на училището, доколкото последното чрез своите служители е предприело всички възможни и адекватни мерки за предотвратяване на инцидента, респ. за справяне с последиците от него, като в допълнение твърди единствено, че присъденият размер на обезщетението е прекомерно висок. Ето защо, макар бланкетно да сочи, че обжалва решението изцяло, евентуалният ответник на практика не подава въззивна жалба срещу решението в частта, в която предявените срещу главните ответници искове са отхвърлени, поради което в тази част съдебният акт е влязъл в сила, а спорът пред въззивната инстанция се свежда до извършване на проверка за правилността на първоинстанционното решение в частта, в която са уважени предявените евентуални искове.

Фактическият състав на чл. 49 ЗЗД е налице, когато са причинени вреди на пострадалия от противоправното и виновно поведение на лице, при или по повод изпълнение на работата му, възложена от отговорния по чл. 49 ЗЗД. За да бъде ангажирана отговорността на възложителя по чл. 49 ЗЗД е необходимо наличието на следните предпоставки: 1) правоотношение по възлагане на работа, 2) осъществен фактически състав по чл. 45 ЗЗД от физическото лице – пряк изпълнител на работата с необходимите елементи (деяние, вреда – имуществена и/или неимуществена, причинна връзка между деянието и вредата, противоправност и вина), 3) вредите да са причинени от изпълнителя при или по повод извършването на възложената му работа – чрез действия, които пряко съставляват извършването на възложената работа, чрез бездействия за изпълнение на задължения, които произтичат от закона, техническите и други правила или характера на работата, или чрез действия, които не съставляват изпълнение на самата работа, но са пряко свързани с него (арг. ППВС № 9/1966 г.). Във всички случаи на непозволено увреждане вината се предполага до доказване на противното (чл. 45, ал. 2 ЗЗД), като в тежест на ответника е при оспорване да обори презумпцията, доказвайки по несъмнен начин липсата на вина на делинквента.

Отговорността на възложителя има обезпечително-гаранционна функция. Тя не произтича от вината на възложилия работата и затова няма място за презумптивна виновност и за нейното опровергаване. Лицето, което е възложило работата, може да се освободи от отговорност, ако докаже, че прекият причинител на вредата не е осъществил деликтен състав с поведението си, тъй като не е действал виновно или вредата не е настъпила от дейност, осъществявана при или по повод на възложената работа.

В настоящия случай отговорността на училището произтича от правоотношението му с класния ръководител Г.З., на която са били възложени функции на учител, а последната, съобразно разпоредбата на чл. 219, ал. 2, т. 2 от Закона за училищното и предучилищно образование, е длъжна да опазва живота и здравето на децата и учениците по време на

образователния процес и на други дейности, организирани от институцията, респ. носи отговорност на основание чл. 47, ал. 2 ЗЗД за причинените вреди от учениците, над които пряко упражнява надзор. По делото безспорно се установява, че на ищеца са били причинени физически увреждания от друг ученик по време на учебния процес, провеждан от Г.З. – по време на час по английски език е настъпило спречкване между учениците Н. Р. С. и Й. Я. П., при което последната е ритнала ищеца с крак в коляното и му е причинила пукване на капачката на дясното коляно. Противно на доводите във въззивната жалба, инцидентът се е случил по време на часа – в последните две минути от него, което се установява от показанията на единствения свидетел-очевидец, разпитан по делото – самият учител Г.К.З.. Доколкото нейните показания представляват преки доказателства и тя възпроизвежда собствените си непосредствени впечатления от фактическата обстановка по случая, несъмнено същите следва да бъдат напълно кредитирани и предпочетени пред показанията на останалите свидетели, които посочват, че ударът се е случил в междучасието – учителите Б.Д.З. и И.Д.Д., които не са присъствали по време на инцидента и са научили за него от други лица, като в този смисъл знанията им за момента на настъпване на инцидента са недостоверни.

Свидетелката З. разказва, че по време на процесния час е имало закачки между двамата ученици – обиждали са се, Н. е започнал да се закача с Й., а тя непрекъснато му отвръщала като обидена, поради което учителят написал забележки и на двамата. Свидетелката допълва, че не е успяла да види самото физическо спречкване, но след като видяла Н. на земята, го попитала какво се е случило, той отвърнал, че Й. го е ритнала, а тя от своя страна се е защитила, че той се е закачал с нея и е възприела това като физическа заплаха. От показанията на свидетеля Д., учител по изобразително изкуство, се установява, че Н. е имал влошена дисциплина в час и често му правели забележки, а според педагогическия съветник в училището – свидетелят Я.Б.Ц., между Й. и Н. е имало напрежение и в други моменти, преди инцидента, изразяващо се във вербална агресия и дразнене и обиди от страна на Н..

От изложеното е видно, че процесното физическо спречкване е резултат от продължително неразбирателство между двамата ученици, което често е рефлектирало върху дисциплината по време на час, но въпреки това нито учителят, нито ръководството на училището са взели достатъчно мерки за преодоляването му. Видно от показанията на свидетеля Б., устните сигнали по отношение на поведението на Н. С. и наличието на напрежение между него и Й. П. са били достатъчно, за да дадат основание да се обърне внимание на проблемите при нормалното протичане на учебния процес, но действия в тази насока не са били предприети преди настъпване на инцидента, като по делото липсват доказателства за действително отправени покани за разговор до родителите на учениците или за проведени консултации с децата от страна на педагогическия съветник. Липсват данни за каквито и да било действия, предприети от страна на педагогическите специалисти в училището, насочени към преодоляване на проблемното поведение съобразно задълженията за това, произтичащи от нормите на чл. 185 и чл. 186 от Закона за училищното и предучилищното образование. Действително, по делото се установява, че са предприети достатъчно последващи мерки във връзка с оказване на медицинска помощ на пострадалия

ученик и ангажиране на дисциплинарната отговорност на Й. П., но същите са без значение за правилното решаване на настоящия правен спор, доколкото противоправното бездействие, явяващо се основание за ангажиране на гаранционно-обезпечителната отговорност на училището, следва да е осъществено преди настъпване на вредите, което се и установява от съвкупната преценка на събрания доказателствен материал.

С оглед на изложеното, настоящият въззивен състав намира, че възраженията на въззивника за липса на основание за ангажиране на отговорността му за обезщетяване на настъпилите от инцидента имуществени и неимуществени вреди са неоснователни, като по делото се доказва, че училището, посредством ръководството и педагогическите му специалисти, не е предприело необходимите действия за преодоляване на проблемното поведение и конфликта между учениците, респ. за спазване на дисциплината по време на учебния час, в причинна връзка с което е възникнал процесният инцидент и са причинени физически увреждания на ищеца. Макар от данните по делото да се установява, че последният е допринесъл за настъпване на вредите, доколкото е обиждал Й. и я е предизвикал, съдът не следва да намалява дължимото обезщетение на основание чл. 51, ал. 2 ЗЗД, тъй като възражение за съпричиняване не е релевирано от евентуалния ответник в срока за отговор на исковата молба – такова възражение са направили ответниците по главните искове в срока по чл. 131 ГПК, но претенциите срещу тях са отхвърлени, поради което първоинстанционният съд правилно не е разгледал наведеното от тях възражение за принос на пострадалия. Ответниците в случая са обикновени другари, поради което всеки от тях действа самостоятелно и процесуалните им действия и бездействия нито ползват, нито вредят на останалите – арг. чл. 216, ал. 1 ГПК. В този смисъл, евентуалният ответник **СУ „Проф. И.Ш.“ е следвало сам да наведе възражение за съпричиняване в срока по чл. 131 ГПК, като на основание чл. 133, вр. с чл. 131, ал. 2, т. 5 ГПК с изтичането на срока за отговор се преклудира възможността ответникът да противопоставя възражения, основани на съществуващи и известни нему към този момент факти. По силата на концентрационното начало в процеса страната не може да поправи пред въззивната инстанция пропуските, които поради собствената си небрежност е допуснала в първоинстанционното производство (в този смисъл – задължителните тълкувателни разяснения на Тълкувателно решение № 1/09.12.2013 г. по тълк. дело № 1/2013 г. на ВКС, ОСГТК). Ето защо, релевираното за пръв път едва във въззивната жалба възражение по чл. 51, ал. 2 ЗЗД се явява преклудирано и не следва да бъде обсъждано по същество.

Претърпените от ищеца неимуществени вреди представляват неблагоприятно засягане на лични, нематериални блага, поради което те не биха могли да бъдат възстановени, а следва да бъдат обезщетени посредством заместваща имуществена облага, чийто размер съдът определя съобразно критериите, предписани в разпоредбата на чл. 52 ЗЗД – по справедливост. Съгласно ППВС № 4/1968 г. понятието „справедливост“ по смисъла на чл. 52 ЗЗД не е абстрактно понятие, а е свързано с преценката на редица конкретни обективно съществуващи обстоятелства, които трЯ. да се имат предвид от съда при определяне на размера на обезщетението.

В настоящия случай следва да се вземе предвид начина на извършване на противоправното деяние и характера на претърпените телесни увреждания – вертикална фисура (пукване) на колянното капаче в следствие на ритник с крак в коляното. Съдът отчита преживяните от ищеца физически болки и страдания и морални неудобства, свързани с обездвижването на десния му крак за период от един месец и необходимостта от рехабилитация на коляното за още един месец, видно от приложената по делото медицинска документация и заключението на СМЕ. От събраните гласни доказателства се установява, че след травмата Н. е бил притеснен дали ще му зарасне кракът, изпитвал е болки и е взимал обезболяващи, като в продължение на три седмици е отсъствал от училище. Противно на доводите във въззивната жалба, от показанията на свидетеля Ц. несъмнено се установява, че след инцидента ищецът е преустановил и до днес тренировките си по бокс, като е намалил значително и контактите си с останалите съседски деца и вече не се събирал в големи компании.

С оглед на изложеното, при съвкупна преценка на събрания доказателствен материал и при отчитане на конкретните физически и емоционални увреждания, претърпени от ищеца, както и на завишената страхова реакция от болката, обусловена от младата възраст на пострадалия, съдът счита, че справедливият размер на обезщетението за претърпените неимуществени вреди съответства на определения от първоинстанционния съд размер от 3700 лв., като след приспадане на извънсъдебно полученото застрахователно обезщетение от 50 лв. искът се явява основателен за сумата от 3650 лв.

Предвид идентичните правни изводи, до които достига въззивната инстанция, първоинстанционното решение в обжалваната част се явява правилно и следва да бъде потвърдено. Във въззивната жалба не са изложени конкретни доводи срещу дължимостта и размера на присъденото обезщетение за претърпени имуществени вреди от 110 лв., поради което не е налице основание за отмяна на решението и в тази част.

При този изход на спора въззиваемият-ищец има право на направените по делото пред въззивната инстанция разноски в размер на платеното възнаграждение за един адвокат. В хода на устните състезания пред въззивната инстанция въззивникът е направил възражение по чл. 78, ал. 5 ГПК, което съдът намира за основателно. Предвид фактическата и правна сложност на делото и обема на положения труд по процесуално представително във второинстанционното производство, настоящата въззивна инстанция намира, че уговореният и платен от ищеца хонорар за подаване на отговор на въззивната жалба и процесуално представителство пред СГС в размер на 960 лв. с ДДС е прекомерен и следва да бъде намален до сумата от 480 лв. с ДДС.

На основание чл. 280, ал. 3 ГПК решението не подлежи на касационно обжалване.

Така мотивиран, съдът

РЕШИ:

ПОТВЪРЖДАВА Решение № 20049865/25.07.2022 г., постановено по гр. д. №

6426/2020 г. по описа на Софийски районен съд, 49 състав, в частта, с която са уважени предявените от Н. Р. С., ЕГН *****, чрез законния му представител и негова майка С. Г. С., срещу **СУ „ПРОФ. И.Ш.“, евентуални осъдителни иски с правно основание чл. 49 ЗЗД за сумата от **3650 лв.**, представляваща обезщетение за неимуществени вреди, изразяващи се в болки и страдания вследствие на инцидент по време на час в училище на 11.12.2019 г. – удар в дясното коляно от Й. П., както и за сумата от **110 лв.**, обезщетение за имуществени вреди, изразяващи се в разходи за закупени патерици и шина, като последица от настъпилия на 11.12.2019 г. инцидент.

ОСЪЖДА **СУ „ПРОФ. И.Ш.“, с адрес: гр. София, ул. „*****“, да заплати на Н. Р. С., ЕГН *****, чрез законния му представител и негова майка С. Г. С., с адрес: гр. София, кв. „Левски“, ул. „*****“ на основание чл. 78, ал. 1 ГПК сумата от **480 лв.**, адвокатско възнаграждение във въззивното производство.

Решението не подлежи на обжалване.

Председател: _____

Членове:

1. _____

2. _____